

Motivatie is nog belangrijker dan iedereen dacht

Publicatie: resultaten hersen- en cognitieonderzoek toepassen in het onderwijs¹

Het onderwijs in Nederland heeft baat bij de resultaten van het hersenonderzoek en het cognitieonderzoek van de laatste tien jaar. Dat meent de Commissie Hersenen en Leren, in het leven geroepen door NWO en het ministerie van OCW. “Het studiehuis vraagt nu dingen van scholieren waar ze op die leeftijd niet toe in staat zijn”, zegt de Maastrichtse commissievoorzitter en neuropsycholoog Jelle Jolles².

De zes commissieleden, onder wie vijf hoogleraren afkomstig van verschillende universiteiten, zetten hoog in: zij doen aanbevelingen die een revolutie kunnen bewerkstelligen in het Nederlandse onderwijs. Hoogleraar Jelle Jolles. “De tijd is rijp om de uitkomsten van onderzoek naar hersenfuncties en cognitief functioneren, die het laatste decennium veel nieuwe inzichten heeft opgeleverd, toe te passen op het gebied van educatie. Belangrijk is dat wetenschappers en onderwijskundigen dat samen doen, op voet van gelijkwaardigheid.”

Neem het studiehuis. Een van de redenen dat dit is mislukt, zegt Jolles, hangt samen met de ontdekking dat de hersenen zich ontwikkelen tot na het 20e levensjaar. “Bovendien zijn onderzoekers het erover eens dat hogere functies zoals plannen en organiseren, het laatst rijpen. Terwijl het studiehuis juist deze vaardigheden eist van, zeg, 15-jarigen door ze zelf te laten kiezen wat ze belangrijk vinden. Scholieren hebben meer begeleiding nodig als het hierom gaat.”

Er zijn genoeg universitaire studenten van achttien die daar nog evenmin aan toe zijn, zegt Jolles. “Docenten merken vaak dat derdejaars de zaken ineens anders aanpakken. Ze hebben nu eindelijk een vriendje en rust gevonden, heet het dan. Nee dus. Het heeft mede te maken met de rijping van het brein.”

Wat nu eveneens wringt met wetenschappelijke bevindingen is dat een leraar op een middelbare school “een soort conciërge is geworden die aanwijst waar de boeken staan.” Niet langer een bevlogen leerkracht die leerlingen weet te enthousiasmeren, ook als de leerstof vervelend of saai is. Uit onderzoek naar hersenen en cognitie blijkt, aldus Jolles, dat motivatie nóg veel belangrijker is dan iedereen dacht.

“Geef een kind van veertien een grote boekenkast en je zult zien dat het er uit zichzelf niet in gaat grasduinen. Dat zit er gewoon niet in op die leeftijd. Bedenk ook dat tweederde van hen totaal niet geïnteresseerd is in de Griekse filosoof Heraclitus, om maar wat te noemen, maar wel in het andere geslacht. Ga dan in de geschiedenisles in op de ontwikkeling van omgangsvormen tussen de seksen.”

Omwille van de motivatie moeten ook eerstejaars pgo-studenten meer aan de hand worden gehouden, dan ouderejaars. Sommige faculteiten zijn zich daarvan bewust, anderen niet. “Je kunt je ook afvragen, gelet op het belang van motivatie, of het slim is dat studenttutoren 18-jarigen introduceren in het pgo. Laat oudere docenten dat doen, zou ik zeggen.”

¹ Interview in de Observant, blad van de Universiteit Maastricht met prof dr Jelle Jolles, dd 25 mei 2005 door Maurice Timmermans

² Prof dr Jelle Jolles, Instituut Hersenen & Gedrag, Universiteit Maastricht, postbus 616, 6200 MD Maastricht, j.jolles@np.unimaas.nl, www.jellejolles.nl

Een en ander – behalve de opmerkingen over pgo - staat beschreven in de publicatie *Leer het brein kennen*, die eind vorige week is aangeboden aan het ministerie van OCW en onderzoeksfinancier NWO, die de commissie in 2002 op poten hebben gezet. De opdracht: een dialoog op gang brengen tussen hersen-, cognitie- en onderwijswetenschappers en de onderwijspraktijk.

Onderbouwd met wetenschappelijke argumenten presenteert de commissie haar aanbevelingen in de vorm van twintig stellingen, ook op het vlak van zes belangrijke thema's waaronder rekenen en leerproblemen. De stellingen vloeien voort uit een conferentie die vorig jaar is gehouden. Daaraan namen veertig wetenschappers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties deel.

Een hele vooruitgang, meent Jolles, omdat beide partijen zich tot nu toe niet naar elkaar luisterden. “Waar het nu om gaat is de vertaling van wetenschap naar de praktijk, want die stelt zijn eigen eisen.”

Maurice Timmermans

De volledige tekst van Leer het brein kennen kan worden gedownload van website www.hersenenleren.nl